

letošnjih počitnicah dva velika tečaja za rokotvorni pouk in sicer enega v Brnu in enega v kakem podeželskem mestu. Obrnil sem se na predsednika pedagoškega odbora tov. Milana Silho v Brnu in ta mi je odgovoril:

»Za rokotvorni pouk prirejamo tečaje dveh vrst, kratke in daljše. Prvi trpe 12 dni in so namenjeni za delo v razredu na onih šolah, kjer ni opremljene delavnice. Nekaj teh otvorimo že sedaj, med njimi enega tudi v Brnu, ki bo pa trajal dalje časa, poučevalo se bode namreč samo dvakrat na teden od 6-8 zvečer. Kadi stanovanj je v Brnu silno težavno in bi vam udeležbe pri tem malem tečaju nikakor ne priporočal.

Daljši tečaj priredimo v počitnicah v Valaš. Mezirici na tamkajšnji strokovni šoli in mogoče enega tudi v Brnu. V Valaš. Mezirici bo obenem tudi učiteljski univerzitetni tečaj, ki bo trajal en mesec kot lani oni v Riodoninu. Mestu je mogoče, da da na razpolago poceni stanovanja in hrano, za kar pa je povsodi drugod velika stiska. — Priporočujem vam torej, da se odločite za ta tečaj v Valaš. Mezirici in to čim najhitreje, da zanjoremo ukreniti vse, kar je za ta slučaj nujno potrebno.

Vaše pismo me je razveselilo; po dolgi dobi obnovimo zopet stike s slovanskim učiteljskim iz srca radi in z zadoščenjem.

Kavnatelj pomožne šole v Brnu, g. tov. Milanu Silhu, sem odgovoril, da se odločimo za rokotvorni tečaj v Valaš. Mezirici in prosimo, naj nam končno sporoči, koliko nas je mogoče sprejeti. V prvem pismu sem izrazil željo, naj bi nas vsaj deset slovenskih učiteljev sprejeli, kar gotovo store. Kdo izmed gg. tovarišev in tovarisic ima veselje in pogum posesti tak mesečni tečaj za rokotvorni pouk, naj se hitro odloči in mi sporoči z dopisnico. Priponim naj, da bo »Zaveza« zadevo potrjuje, da bo poverjenstvo za uk in bogočasje in višji šolski svet poskrbel za izdatno finančno podporo. Ko dobim od tov. Silhe odgovor, koliko Slovencev sprejme v tečaj, tedaj napravim potom Zaveze posebno vlogo na višji šolski svet s prošnjo da razpise številno mest za rokotvorni tečaj v Valaš. Mezirici in pove, koliko da podpore. Se posebno pa opozarjam na ta tečaj one tovariše, ki se zasebno pripravljajo za mesečno-šolski izpit, in sicer radi univerzitetnega tečaja, kjer bodo predavali najboljši češki pedagogi. Upam, da se nas oglasi vsaj — 10.

V Trzicu, 23. svečana 1920.

Albin Lajovic.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

Učiteljsko društvo za brežiški in severniški okraj je imelo svoj občni zbor dne 5. februarja 1920, v Brežican. Udeležba je bila povoljna. Z velikim zanimanjem so sledili tovariši in tovarisice poročilu predsednika o društvenem delovanju v dobi 1914-1919. Po širinetnem neprostovoljnem odmoru je zborovalo društvo petkrat in sicer v letu 1918. dvakrat in v letu 1919 trikrat. Splošno je bilo razpoloženje za društveno življenje precej ugodno. Zborovanja so bila vobče dobro, nekatera tudi prav dobro obiskana. V letu 1919 je imelo društvo 65 rednih članov. Le majhno je število onih, ki še sedaj stoji izven organizacije. Članarina za tekoče leto se zviša na 70 K letno. Namesto venca umrlemu tovarišu Tramšku, se nakloni družbi Sv. Cirila in Metoda 200 K.

Prihodnje zborovanje bode meseca maja v Brežican.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 4. marca t. l. ob 10. uri predpoldan v Slov. Bistrici in sicer v deški šoli ob običajnem vsopredju. — Opozarja se na predavanje tovariša g. Jos. Kainerja, bivšega ujetnika na Laškem. Snov govora bo: »Med Italijani.« Pričakuje se polnoštevilna udeležba. — Odbor.

Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj zboruje v četrtek 4. marca ob pol 11. uri v dvorani restavracije Maribor s sledečim vzporedom: 1. Dopisi in stanovske zadeve. 2. Občinske volitve in učiteljsvo. Poročevalca tov. Požger in Lesjak. 3. Predlogi.

Eno uro pred zborovanjem tovarišev (šic) pevcev in pevk, pri katerem se bode tudi izvolil pevovodja. — Predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek 4. marca t. l. ob pol 11. uri v risalnici Mladike v Ptuju.

Vzpored: 1. Dopisi; 2. Predavanje; 3. Slučajnosti.

Odborova seja ob pol 10. uri, pevska vaja ob 10. uri istotam.

Ivan Klemenčič, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj ima v četrtek, dne 4. marca 1920, ob pol

10. uri dopoldne v okoliški šoli v Ormožu svoj občni zbor po nastopnem redu:

1. Pozdrav in letno poročilo predsednika;
2. Zapisnik zadnjega zborovanja;
3. Dopisi in društvene vesti;
4. Razmotrivanje aktualnih stanovskih in šolskih vprašanj;
5. Letno poročilo tajnika;
6. Letno poročilo blagajnika in pregled društvenih računov;
7. Volitve novega odbora;
8. Slučajnosti.

Ker imajo v smislu odredb šol. oblasti vsi tovariši in tovarisice, ki bi sicer na dan zborovanja imeli pouk, šole prost dan, ako se zborovanja udeležijo, se nadeja polnoštevilne udeležbe — odbor.

Učiteljsko društvo za novomeški okraj zboruje v četrtek 4. marca t. l. ob 1. uri pop. v deški šoli v Novem mestu. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Šolske tiskovine v svobodni Jugoslaviji. 3. Učiteljsva avtoriteta je pogoj za uspešno delo, poroča predsednik. 4. Slučajnosti. — Odbor.

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje dne 4. marca t. l. ob 9. uri predpoldan v poslopu deške mestne šole v Celju po sledečem vsopredju:

1. Zapisnik. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Poročilo pregledovalcev računov za minulo leto. 4. Predavanje gosp. prof. dr. Ljud. Pivko iz Maribora: »Duševni preobrat 1914-1919.« 5. Predlogi in nasveti.

K polnoštevilni udeležbi vabi

Sivka A., t. č. predsednik.

Kronika.

Nova jugoslovanska vlada. Regent Aleksander je podpisal 20. t. m. ukaz o imenovanju novega ministrstva, ki je sestavljeno tako-le: Min. predsednik: Stojan Protić, podpredsednik in železnice: dr. Anton Korosec, zunanje zadeve: dr. Ante Trumbić, namestnik ministra za zunanje zadeve: dr. Spalajković, notranje zadeve: Marko Trikić, finance: dr. Velizar Jaković, verstvo: dr. Franc Jančič, prosveta: dr. M. Trifunović, pravosodstvo: dr. Momčilo Nincić, trgovina in industrija: Stojan Kibarac, agrarna reforma: dr. Krnic, kmetijstvo: Franc Roškar, šume in rude: Ivica Kovačević, pošta, telefon in brzojav: dr. Matko Drinčević, javna dela: Joca Jovanović, socialna politika: dr. Šurmin, prehrana in obnova zemlje: dr. Stanišić, vojska: Branko Jovanović.

Božena Nemcova. Ves češki narod je slavil prve dni tega meseca stotnico pisateljice Božene Nemcove. Rodila se je Nemcova na Dunaju l. 1820. ter umrla v Pragi l. 1862. Zastovela je po svoji »Babici«, ki je prav zaradi svojega pristno narodnega značaja postala delo svetovne literature. Slovenski Čegnarjev prevod te prelepe knjige je izšel v letu pisateljice smrti, kar nam je vsekakor na čast, da smo si tako hitro prevedeli to svetovno slovansko delo in s tem dali priznanje veliki češki ženi. Božena Nemcova je cvet češke žene, ki je dala v svoji »Babici« najljepši zgled, kaj je dolžnost žene v narodu. Češki narod je v »Babici« spoznal in vzljubil svoj dom. Iz te ljubezni so vzrasli vnuki, ki so v svetovni vojni priborili svobodo svoji zemlji.

Predsednik Masaryk bo slavil 8. marca sedemdesetletnico svojega rojstva. Hvaležni narod čehoslovaški se že sedaj pripravljaja, da dostojno proslavi enega svojih največjih mož.

Redi in dekoracije v našem kraljestvu. V naši kraljevini se podeljuje ti-le redi in dekoracije: 1. red carja Lazarja ima samo en razred. Ta red sme nositi samo kralj in prestolonaslednik. Kralj ima pravico, da ga podeli tujim vladarjem. 2. Red Karadžordževe zvezde. Ta red ima 4 razrede: veliki križec, oficirski križec, komanderski križec in viteški križec. Ta red se nosi na rdečem traku z belim robom. Ta red je bil ustanovljen l. 1903. 3. red belega orja: ustanovljen je bil 1882; ima pet razredov: veliki križec, višji oficirski križec, komanderski križec in viteški križec; nosi se ga na rdečem traku z modrim robom. 4. red Sv. Save, ima pet razredov, ustanovljen je bil leta 1882.; nosi se ga na belem traku z modrim robom. 5. zlata hrabrostna medalja na rdečem traku; 6. srebrna hrabrostna medalja; 7. vojaška zaslužna medalja; 8. zlata medalja za zasluge in 9. srebrna medalja za zasluge. V Beogradu obstoji posebna dvorna pisarna za kraljevske redove. Na čelu te pisarne stoji redovni kancelar.

Znamenita obletnica jugoslovanskega heroja-mučenika. Dne 15. februarja 1573. leta je izdihnil v Zagrebu mučeniške smrti kmetski kralj Matija Gubec, ki je dvignil vstajo hrvatskih in slovenskih kmetov proti tujim graščakom, ki so kmetsko ljudstvo nečuvno zatirali in iz-

koriščali. Kmetska vstaja je bila vdušena, ker se kmetje, neoboroženi, neorganizirani in brez vednega vodstva niso mogli upirati rednemu vojaštvu in potem so graščaki neusmiljeno klali, obešali in mučili kmetsko ljudstvo. Voditelja upora, Matijo Gubca, so v Zagrebu posadili na žareč prestol in so ga kronali kot kmečkoga kralja z žarečo železno krono, ampak njegova misel je živela dalje in tudi zmagala, ker danes kmet ni več graščakov podložnik, temveč na svoji zemlji svoj gospod. V Ludbregu na Hrvaškem hočejo sedaj postaviti spomenik Matiji Gubcu, temu narodnemu mučeniku in v to svrhu se bodo zbirali prispevki po celi Jugoslaviji.

Draginja na Dunaju postaja vsaki dan večja. Cene živilom so naravnost ogromne. Moka stane 1 kg 40 do 50 K, mast 160 K, govedina 124 K, prašičje meso 130 K, 1 liter mleka 10 do 14 K, 1 kg premoaga 3 do 4 K, 1 par čevljev 800 do 1000 K, obleka 3000 K itd. Res je, da tudi pri nas ni vse najcenejše, toda tisti zabavljači, ki vedno zabavljajo čez razmere v Jugoslaviji, naj bi šli za nekaj časa na Dunaj in prepričani smo, da bodo potem prenehali s svojim zabavljanjem čez našo državo. Krpanov izrek: »Kdor hoče na Dunaj, mora pustiti trebih zunaj« je prišel danes do svoje popolne veljave.

Koliko je židov. Po statistiki je na celem svetu 15.430.000 Židov, od katerih se nahaja v Palestini 100.000, na Poljskem in v Ukrajini pa 3.300.000, v današnji Rusiji in Sibiriji 900.000, v Rumuniji 650.000, v Nemčiji 45.000, na Ogrskem in Čehoslovaškem po 45.000, v Veliki Britaniji, na Irskem in v današnji Avstriji po 300.000, na Litavskem 250.000, v Jugoslaviji 200 tisoč in v Holandiji 116.000.

Na Angleškem so uvedli v šole esperanto. Otroci so se v pol leta naučili govoriti in pisati toliko, da so si že lahko dopisovali z otroci iz drugih krajev. Poizkus se je obnesel popolnoma. Esperanto se uvede kot obligaten predmet v vse višje ljudske šole.

Zamenjava denarja. Finančni minister je izdal naredbo o zamenjavi avstroogrskih kronskih bankovcev za kronskoindiarne novčanice po Hrvaškem, Sloveniji in ostalih porajmah. Po tej naredbi se je pričelo z izmenjavo dne 15. t. m. izmenjava se bo vršila pod posebnimi komisijami, katerih člani bodo sestavljeni iz oseb Narodne banke in ministrstva za finance.

Rudeče pleme bo izumrlo. »Arkans Gazette« piše, da bo indijsko pleme v severni Ameriki kmalu izumrlo. Boli nego alkohol jih uničuje dotik s civilizacijo. Živijo v Indian teritory in jih je še 350.000. Pleme je bogato, ker poseduje rude, gozdove, petrolejske vrelce, pašnike. V zadnjih decenjih so se jeli tudi oni baviti s trgovino in so tako prišli v dotik s svetom. Zelo se ženijo in možijo s belim plemenom, zlasti z Italijani, katerih kolonija se nahaja v njihovi bližini. Otroci iz teh zakonov niso več bakrenorudeči, temveč nekako belo-bakreni, a otroci od teh mešanec so že navadno beli. — Računa se, da ne bo v 50 letih nobenega Indijanca več.

Kužnica za ekspresionistično literaturo. V Mainz na Nemškem bodo ustanovili knjižnico, ki bo obsegala sama ekspresionistična dela onih avtorjev, ki po sili svojega duha in izraza pripravljajo pot novemu duševnemu gibanju.

Rezultati svetovne vojne. Newyorški list »World« poroča, da znaša skupno število v vojni padlih in umrlih vsled ran in boleznih skupno 9 milijonov 998.711 ljudi. Gospodarsko škodo, povzročeno vsled smrti teh milijonov, ceni list na 33.551.276.280 dolarjev. To škodo je list razdelil na posame države v temle razmerju: Rusija 8 milijard dolarjev, Nemčija 6 milijard 750 milijonov, Francija 4 milijarde 800 milijonov, Anglija 3 milijarde 500 milijonov, Italija 2 milijardi 384 milijonov, Srbija eno milijardo 500 milijonov, Turčija eno milijardo, Amerika 500 milijonov, Belgija 300 milijonov, Bolgarija 200 milijonov, Orška 75 milijonov, Portugalska 9 milijonov 300.000 in Japonska 600.000 dolarjev. Potopljene ladje z raznim materijalom tvorijo vrednost v iznosu 6 milijard 800 milijonov.

Švicariji proti ženski volilni pravici. Te dni se je vršilo po celi Švici ljudsko glasovanje o socialno-demokratskem predlogu za uvedbo splošne ženske volilne pravice. Z 21.608 glasovi proti 18.249 je bil predlog od naroda odklonjen.

Šola za otroške strežnice otvorilo meseca marca tek. leta v Anini otroški bolnišnici v Gradcu. Šola traja eno leto in sprejemajo vanjo žene in dekleta v starosti 20-30 let. Pouk je popolnoma brezplačen, samo za oskrbo se plača prvega pol leta po 100 K na mesec. Podobna šola bi bila tudi v Jugoslaviji nujno potrebna!

Po slovanskem svetu.

Iz čehoslovaške republike.

—c Pametna resolucija: Klinkovsko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju sprejelo sledečo resolucijo: »Zavedajoči se dolžnosti, ki nam jih nalagajo današnje razmere, protestujemo proti postopanju nekaterih katehetov, ki brez vzroka lujskajo stariše proti šoli, hoteč postaviti učitelje v luč političnega in verskega strankarstva, ter jim tako izpodkopavati ugled. Mnogi kateheti razgrebajo učiteljevo delovanje z mnogo večjo ognjevitostjo kot za časa najstrožje reakcije in vsako njegovo delo in besedo obdelajo potem po svoje. Na skrivaj pa lazijo okrog starišev, ter jim zlagajo bajke o moralni in verski nevarnosti, ki preti otrokom v šoli. Uspeh agitacije se kaže v raznih okrožnicah, ki jih podpisujejo nevedni ljudje pod vplivom silnih besed priganjačev, večina podpisov pa je od ljudi, ki nimajo otrok v šoli. Čeprav se v celi okolici ni pripetil niti en slučaj žaljenja verskega čustva, vendar se pošiljajo pritožbe z izvabljenimi podpisi celo na ministrstvo z grožnjami, da bode ljudstvo samo izvajalo konsekvence, če učitelja ne dohiti kazen. V resnici je spisal to pritožbo človek iz gole jeze, ker ga učitelj ne priznava nad seboj — in čeprav je učiteljevo delovanje prav isto, ki ga je še bivši c. kr. šol. nadzornik označil kot edino pravega za dosego cilja »versko npravne vzgoje!« Take pritožbe povzročajo ne samo zakasnitev v reševanju važnih stvari, temveč služijo tudi kot politična agitacija. Vzbujači morajo v ljudstvu ne samo zaupanje v šolo in učiteljsvo, temveč tudi k celemu republikanskemu ustroju. To je demagogija, ki naj še poveča današnjo npravno in politično propalost. Učiteljsvo se noče potozati za posameznike, ki mogoče ne delajo v smislu tolerance in respektiranja prepričanja svojih soljudi, nikakor pa ni voljno trpeti, da bi se brez dejanske podlage ščuvalo ljudstvo proti našemu stanu, ter tako že vnaprej jemalo in uničevalo sad našega dela, ki temelji na medsebojnem zaupanju doma in starišev na eni, šole in učiteljsva na drugi strani!«

—c Tečaji za ročna dela so postali na Češkem silno priljubljeni. Letošnje počitnice priredi podagopični odbor v Brnu dva velika in 8 malih 12 dnevni tečajev za deška ročna dela. Predsednik brnskega podagopičnega odbora je tov. strokov. učitelj Milan Silha. Opomb. ur. Nanje se je tov. L. — v imenu slov. učiteljsva obrnil za sprejem vsaj 10 tovarišev v oba velika tečaja. O uspehu poročamo.

—c V Hodoninskem okraju na Slovaškem manjka samo 60 učiteljev.

—c Češko ministrstvo prosvete je izdalo naredbo za ustanovitev zavoda za vzgajanje učiteljic domačih nauk. Ti zavodi se priklopijo učiteljskim in so dveletni. Poučevala se bode pedagogika v zvezi s praktičnimi vajami, učni jezik, računstvo, občanski nauk in vzgoja, organizacija socialnega skrbstva, nauk o tkaninah, telesna vzgoja, higijena, petje, godba, risanje, žen. ročna dela, gospodarstvo in kuhanje. Vodi jih ravnatelj učiteljskega, uče strokovne učiteljice. Pogoji sprejema: starost 17 let, dovršena meščanska in dvoletna obrtna šola, absolutinje gospodinjskih šol imajo prednost. Gojenke, ki so z zadostnim uspehom dovršile zavod, bodo nastavljene kot učiteljice domačih nauk na ljudskih šolah.

—c Boj za svobodno šolo. Moravska ljudska stranka, sestra naše SLS, je izdala svojim odbočkam okrožnico in besedilo telegrama, ki ga morajo kot protest proti svobodni šoli poslati naravnost ministrskemu predsedniku Tušarju. Brzojavka naj se glasi: »Zbrani na javnem shodu v Prčicah protestiramo proti sistematičnemu odstranjevanju naboženstva iz šol, proti rekviriranju cerkvenih hiš za prosvetne namene in proti razganjanju javnih manifestacij katolikov tako na Češkem, kot na Moravskem in Slovaškem.

Zahtevamo enako svobodo za vse, drugače bi imela republika nepopravljivo škodo.

Dalje pravi okrožnica: Kjer se vsled pomanjkanja časa ne more vršiti javen shod, naj pošljejo brzojavke naši občinski odborniki. Dobro je, če predložijo tudi naučnemu ministru Habrmanu sledečo resolucijo: Zborovalci zbrani na javnem shodu ljudske stranke češkoslovenske tu in in so enoglasno sprejeli sledečo resolucijo:

1. Vsi smo verni republikanci — (farizeji op. por.) in Čehi, zato obsojamo vsak poizkus monarhističnega prevrata.

2. Zavedamo se nevarnosti, ki preti naši državi od nerazsodnih življev v državi in neprijateljev zunaj nje.

3. Zato protestiramo proti sistematičnemu odstranjevanju naboženstva iz šol, proti žaljenju verskega čustva katol.